

Fastsetjing av grensa mellom elv og sjø for Toåa

Fiskereglane er ulike i elv og sjø. Grensa mellom dei to sonene er ofte utydeleg, og resultatet kan variere mykje avhengig av kva kriterium ein legg til grunn. Ulike omsyn kan tale for ei grense som ligg langt ute i sjøen, eller langt oppe i vassdraget.

Kommunen har myndigheit til å fastsetje grensa mellom elv og sjø, mellom anna for å avklare kva fiskereglar som gjeld. Det er fremja krav om at Surnadal kommune skal fastsetje grensa for Toåa.

Det har kome inn to forslag frå grunneigarar i området. Eitt forslag kjem frå styret i elveigarlaget. Det andre kjem frå fleire grunneigarar med strandareal utanfor området som elveigarlaget foreslår som grense.

Dei to innkomne forslaga er markerte med heiltrukken linje. Den stipla linja viser 100 meter ut frå dei foreslåtte grensene.

Lowverk

Det er ikkje fritt fiske utanfor den grensa som skal fastsetjast. *Forskrift om fiske utanfor vassdrag med anadrome laksefisk og nedsenking av garn i sjøen i Møre og Romsdal* gjeld i området utanfor Toåa. I sona 100 meter utanfor grensa som no skal fastsetjast er fiske forbode, bortsett frå fiske frå land når det er opna for fiske i elva. Dersom det gjeld kvotar i elva, gjeld dei òg for dei som fiskar i denne sona.

Grensa for munningsfredingsområdet er markert med raud line.

Sjølv utanfor 100 meter utanfor grensa for elva er det ein god del restriksjonar på fisket. Forskriften gjeld ut til ei rett linje frå Hyllneset til utløpet av bekken Inner-Driva. I området mellom denne linja og 100 meter utanfor elvegrensa blir fisket regulert etter § 5 i forskrifta, som seier at fiske er forbode med følgjande unntak:

- Med stong frå land når det er lov å fiske i elva.
- Fiske etter saltvassfisk med handsnøre frå is og båt.
- Frå 1. oktober til 28. februar er det lov å fiske med stong, handsnøre og dorging, men anadrom fisk skal setjast ut att.
- Barn og ungdom kan fiske med stong og handsnøre frå land, med unntak av i mars og april.
- Fiske etter saltvassfisk med teiner dersom dei er plasserte minst fem meter under overflata.

Oppstrøms grensen har grunneierne enerett på fisket. De kan selge retten til å fiske til andre og sette vilkår for de som fisker, til dømes kvotar og krav om attsetjing.

Fordeler og ulemper

Laks og sjøaure ventar ofte på rett vassføring utanfor elvar. Særleg ved elvar med redusert vassføring, til dømes på grunn av vasskraft, kan fisken bli ståande lenge medan dei ventar på tilstrekkeleg vassføring. Omfattande fiske utanfor elvar kan redusere talet på laks og sjøaure som går opp i elva for å gyte. Ulempa med å setje grensa langt ute er at det går ut over interessa til dei som ønskjer å fiske i havet.

Toåa oppfyller ikkje miljøkrava i vassforskrifta, mellom anna fordi forholda for fisk i elva er dårlege. I Vann-Nett er det registrert at genetiske effektar av rømt oppdrettsfisk påverkar i stor grad. Landbruksforureining, vasskraft og lakselus påverkar i middels grad. Vitenskapelig råd for lakseforvaltning vurderte i rapporten *Klassifisering av tilstanden til sjøørret i 1279 vassdrag* (2022) at tilstanden for sjøauren i Toåa er dårleg, noko som er nest dårlegaste kategori på ein firegradig skala.

Sett bort frå landbruksforureining har Surnadal kommune liten innverknad på dei negative påverknadene som er nemnde ovanfor. Også for landbruksforureining blir mykje styrt frå statleg

hald. Det gjer at grensedraging er ei av få saker der kommunen kan påverke fiskebestandane direkte.

Forskrifta som regulerer fiske utanfor anadrome vassdrag gir noko vern for anadrom fisk. Ein må likevel rekne med bifangst av anadrom fisk, som med nokre unntak er tillate å behalde. Det er òg vanskeleg å bevise at ein har fiska etter anadrom fisk når fiske er tillate etter saltvannsfisk. Det er ukjent kor mykje anadrom fisk som blir fanga utanfor Toåa, og dermed òg ukjent kor stor nytten av ei grense langt ute vil vere.

Ulempa med å fastsetje grensa langt ute er at ein gir avgrensingar på fritidsfisket i sjøen, som er gratis og ope for alle utan behov for å kjøpe fiskekort. Det er difor eit lågterskelfiske som òg er mogleg for dei med dårleg råd.

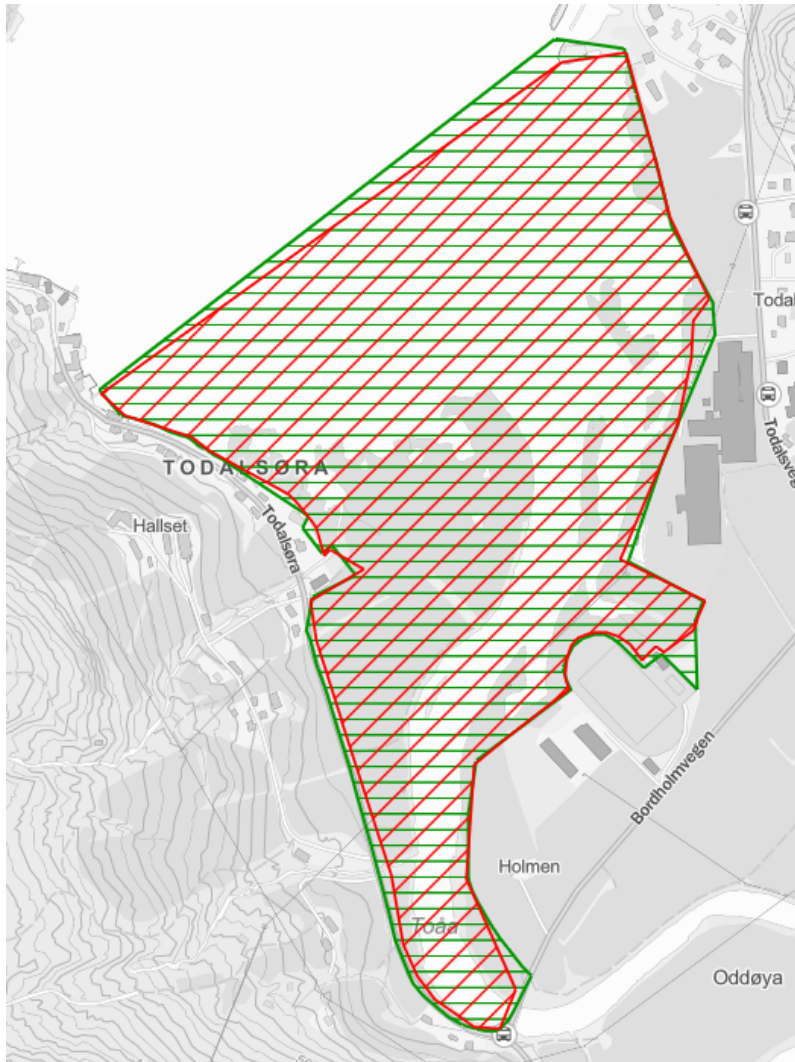
Forslaga

Dei to forslaga som har kome inn, er viste i kartet ovanfor. Det er òg mogleg å gi høyringsinnspel om andre forslag til grenser enn dei som allereie er føreslegne.

Styret i elveeigarlaget meiner at grensa skal følgje den raude lina på kartet under. Dei viser til at dette ligg nær den grensa som historisk har vore praktisert over lang tid. Dei meiner òg at ei grense lenger ute vil innebere eit vesentleg inngrep i retten til fiske i fjorden. Vidare peikar dei på at dei ikkje har kapasitet til å følgje opp det arbeidet som vil følgje av ei grense lenger ute, mellom anna fordi dette vil gi fleire personar fiskerett i elva. Dei viser òg til at fleire kartløysingar har valt å teikne inn grensa omtrent der dei foreslår, og at registreringar av naturtypar, til dømes Vann-nett.no, tyder på at elvepreget opphøyrer i dette området. Etter deira vurdering er anadrom fisk tilstrekkeleg verna gjennom den regionale forskrifta om fiske utanfor anadrome vassdrag.

Frå Vann-nett.no er vassførekomsten Todalsfjorden markert med eit grønt felt.

Karter ovanfor er frå Naturbase. Området med raude diagonale striper er Todalsøran naturreservat. Grøne horisontale striper er område som er registrerte som brakkvassdelta i samsvar med Kartlegging av naturtypar – verdisetjing av biologisk mangfald (DN-håndbok 13-2007).

naturlege grensa, til dømes allmenta si moglegheit til å fiske i havet og bevaring av anadrom fisk.

Grunneigarar utanfor den grensa som er foreslått fra styret i elveeigarlaget har sendt inn eit eige forslag. Dei viser til at dei har tinglyst rett til fiske i elva. Dei meiner at dette berre vil vere eit lite inngrep i allmenta si moglegheit til å fiske i sjøen. Vidare peikar dei på at dersom grensa blir trekt der elveeigarlaget foreslår, vil eit større område der anadrom fisk oppheld seg bli opna for fiske, noko som kan svekkje bestanden. Dei peikar òg på at elvedeltaet er ein del av elva, og at ei felles grense med naturreservatet ved marbakken vil gi færre administrative grenser. I naturreservatet er dyrelivet freda med fleire unntak, til dømes er fiske tillate.

Karta i dette dokument stadfestar det som vart skrive innleiingsvis, at kvar det finst ei naturleg grense er diffust og avheng av kva kriterium ein legg til grunn. I tillegg skal kommunen ta omsyn til anna enn berre kva som er den mest

Fastsetting av grense elv/sjø i Toåa

Bakgrunn

Statsforvalter eller kommune kan fastsette grense mellom elv og sjø. Formålet med å sette en formell grense, er å ha en klar definert grense mellom hva som er elv og hva som er sjø. Det har praktisk en betydning for fiskeregler i ulike soner i sjøen utenfor/nedenfor grense elv/sjø.

Ulike aktører kan kreve at grensen fastsettes. Det kan være grunneiere, interesseorganisasjoner eller myndighetene selv etter eget initiativ. I Surnadal kommune er formell grense mellom elv og sjø fastsatt i elvene Bævra og Surna. For Toåa er det ikke fastsatt grense mellom elv og sjø.

Styret i Todalen Elveeigarlag (TEL) vil be Surnadal kommune om fastsetting av grense elv/sjø og vil med dette dokumentet sende styrets innstilling i saken. Styret vil samtidig orientere om at enkelte grunneiere ikke har sammenfallende syn på saken som styret i TEL. Styret har gått grundig inn i saken og har vurdert alle forhold som inngår i veileder fra Miljødirektoratet (Kommuneveilederen; Fastsette grense mellom elv og sjø). Styret har også hatt dialog med Norske Lakseelver i prosessen.

Tidligere praksis i Toåa

Så langt vi har funnet ut gjennom samtaler med tidligere styremedlemmer, har TEL fram til nå håndtert grense mellom elv og sjø etter gammel praksis uten formell fastsetting. (Det kan være at grensa tidligere er fastsatt i f eks Lensmannskjønn, men vi har ikke funnet et slikt vedtak.)

Praksis har vært at grensa for hvor Toåa slutter og fjorden/sjøen starter er omtrentlig der nyeste bygningene på fabrikken står (lageret/elementfabrikken). Denne grensa er da satt i øvre del av deltaområdet for Toåa/Todalsøran. (Det skal nevnes at enkelte grunneiere i deltaområdet bestrider at grensa har vært praktisert slik som dette lengre tilbake i tid.)

Bilde med inntegnet grense elv/sjø etter tidligere praksis.

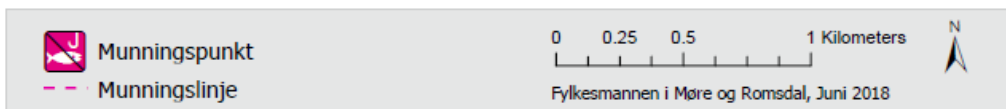
Praktisk betydning ved grensefastsetting mellom elv og sjø

Fiskeregler og organisering mm

- Oppstrøms grense elv/sjø vil det være forbud mot fiske store deler av året og det vil kreve fiskekort/fisketillatelse for å fiske i den perioden elva er åpen for fiske etter laks og ørret.
- Fiske, reguleringer, oppsyn mm vil oppstrøms grensa inngå i mandatet og ansvaret til TEL.
- Det er ingen automatikk i at fiske etter laks og ørret må kunne utøves helt ned til grense elv/sjø. TEL kan via vedtak fastsette regler for hvor langt ned i vassdraget fiske tillates. (Et slikt vedtak vil kreve enstemmighet, og kan ikke vedtas mot stemmer fra rettighetshavere.)
- Grunneiere som eier elvekant/strandlinje/elverett oppstrøms grense elv/sjø vil automatisk inngå i krav til pliktig organisering i felles forvaltningslag i tråd med regler i gjeldende forskrift om organisering (for Toåa vil forvaltningslaget være TEL). Dette kravet er ikke nytt, men kan påvirke eventuelle nye grunneiere/rettighetshavere hvis grense elv/sjø trekkes lenger ned i vassdraget enn tidligere praksis.

Soner og regler

- I elva (oppstrøms grense elv/sjø) vil det være offentlige regler for fiske i elver og regler fastsatt av TEL som gjelder. Typisk vil fiske foregå ved salg av fiskekort i fiskesesongen.
- Fiske i 100-metersona fra grense elv/sjø og 100 m utover i sjøen er regulert i forskrift. Her er reglene pr i dag at alt fiske er forbudt, men noen unntak: Det er lov å fiske etter anadrom laksefisk og saltvannsfisk med stang fra land i den perioden det er åpnet for fiske etter den aktuelle arten i vassdraget/elva.
- Munningsfredningssona går fra 100-metersona og utover fjorden til en fastsatt grense som går over fjorden fra Hyllneset over Holmen og til Indre Drivå (sjå kart nedenfor). I denne sona kan man også fiske med stang fra land når det er fisketid i elva. Man kan i tillegg:
 - Fiske med handsnøre etter saltvannsfisk fra is eller båt i ro hele året.
 - Fiske etter saltvannsfisk med stang og handsnøre fra land, unntatt mars og april, om man er under 18 år.
 - Fiske med stang og handsnøre fra land, is og båt (inkl dorging) fra og med 1. oktober til og med 28. februar. Anadrom laksefisk må gjenutsettes.
 - Fiske etter saltvannsfisk med teiner hele året, når hele fangstdelen til en hver tid står minst 5 meter under havoverflata.
- Som det går fram ovenfor, så er reglene for fiske i fjorden strengest i 100-metersona, og deretter litt mindre strenge i munningsfredningssona.
- Grensefastsetting elv/sjø vil påvirke ulike rettigheter til å fiske:
 - Sportsfiske i sjøen er allemannsrett.
 - Sportsfiske i elv er en eksklusiv rett som grunneier/rettighetshaver har (kan være organisert i en felles utleieordning).

Ytre grense for munningsfredningssona er markert fra Hjellneset til Inner Drivå.

Fastsetting av grense elv/sjø

Momenter ved fastsetting:

- Hovedregelen er at elva går så langt man kan følge elvefaret utover ved fjære sjø.
- I deltaområder (som vi har i Toåa) kan det være vanskelig å finne et klart skille. Som regler bør vassdraget omfatte hele området, og grensen settes ved kanten av deltaet. Det må vurderes konkret, for eksempel der området er så stort at det vil være unaturlig å betegne hele området som elv. I slike tilfeller legges vekt på vannstandshøyde, strandlinjens konfigurasjon, dybdeforholdene sammen med elvemunningens topografi over vann, og flora og fauna i området.
- For å unngå konflikter og fiske i strid med gjeldende regelverk må grensen være lett å identifisere. Den skal merkes med skilt og det er hensiktsmessig at den settes ut fra naturlige punkter i terrenget. En fastsettelse etter disse retningslinjene betyr at grensen mellom elv og sjø ikke skal settes langt oppe i elvekanalen eller langt utenfor elvemunningen.

Hva er fastsatt i andre vassdrag:

Det er stor variasjon ved fastsetting av grense elv/sjø i ulike vassdrag. Det er konkrete vurderinger i hvert tilfelle og det er stort rom for skjønn og hensyn til lokale forhold ved fastsetting. Her følger noen eksempler:

- Bævrå: Her er grensen mellom elv og sjø satt ganske langt ut i fjorden, etter ønske fra rettighetshaverne. Surnadal kommune gjorde vedtak i saken 15.02.2024.

- Gaula: Her er grense mellom elv og sjø satt i nedre del av deltaområdet.

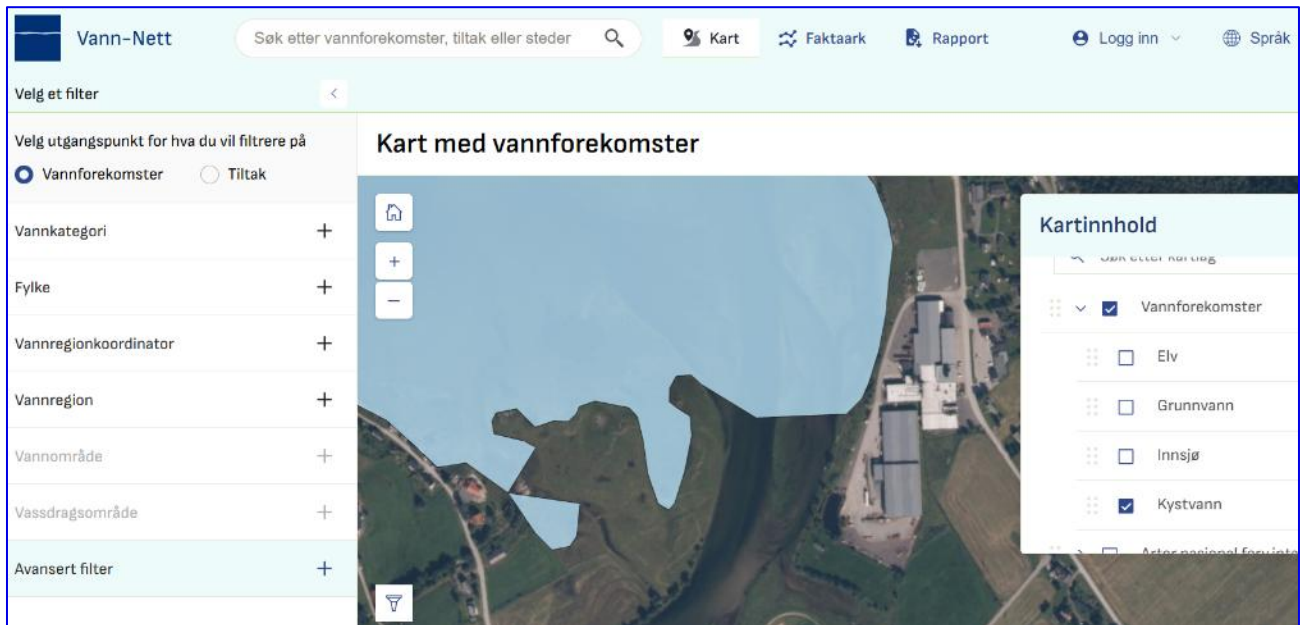

- Elver i Åfjord kommune: Her har kommunen fastsatt grense i flere elver. Kommunen skriver at de etter befaringer og i samråd med regional vannkoordinator har landet på at grensene bør gå der elvepreget opphører og fjærområdet breier seg ut. Eksempel for elva Einardalselva er satt inn nedenfor. Flere elver i Åfjord har fastsettelse som prinsipielt ligner på fastsatt grense i denne elva, etter samme vurderinger.

- Åelva/Røsta i Heim kommune: Her er grense elv/sjø satt relativt langt opp i deltaområdet.

Fakta om flora og fauna i deltaområdet kan gi grunnlag for vurdering av hvor elva slutter og sjøen starter. I dette området, Todalsøran naturreservat, er flora og fauna relativt godt dokumentert. I reservatet (deltaområdet) er det dokumentert prioriterte naturtyper som brakkvannsdelta, tangvoll, strandeng og strandsump. Like utenfor fabrikken (retning nord) er det påvist intakt strandengområde. Strandeng er en naturtype som finnes i overgang land og sjø, der det er saltpåvirket jord og vegetasjonen oftest består av salttolerante arter. Det påviste arealet av strandeng sammenfaller med området som i kartet fra Vann-Nett er markert som kystvann/sjø.

Slik styret i TEL ser det, har ikke fastsetting av grense elv/sjø sammenheng med eiendomsrettslige forhold i deltaområdet. Grensen skal fastsettes ut fra faktabasert kunnskap og faglig skjønn, i tråd med momentene i veileder fra Miljødirektoratet.

Hensyn til anadrom fisk, laks og ørret

Vi mener hensynet til anadrom fisk er godt nok ivaretatt gjennom reguleringer for fisket i 100-metersona og munningsfredningssona. Det skal ikke være nødvendig å strekke grense mellom elv/sjø langt ned i deltaområdet for å ivareta fiskestammen. Det er strenge reguleringer for fiske, spesielt etter laks, uansett sone/regelverk.

Administrative og praktiske forhold

Det er ikke ønskelig for styret i TEL å strekke grense elv/sjø langt utover (nedstrøms) fra etablert praksis, slik som grense f eks er satt i Bævra. For Todalen sin del ville det medført en stor inngripen i etablert praksis med allemannsretten fiske i sjøen. Det være seg fra småbåthavn, industri kai Todalshaug/Sagen, Strandavegen og fra sjønære boliger ved Halset/Todalsøra.

En fastsetting av grense elv/sjø som betydelig rokker ved den etablerte praksisen i Todalen ville kreve dramatisk større administrative ressurser i TEL enn det forvaltningslaget klarer å stille pr i dag. TEL balanserer allerede på et kritisk nivå for å betjene de forpliktelser laget har ved forvaltning og regulering av elvefiske i Toåa. Herunder ansvar for oppsyn i dagens elvestrekning.

Merking av grense elv/sjø (jf illustrasjon på neste side): Punktet på Halsetøran er et naturlig punkt på elvas sørlige bredd. Punktet på nordlig bredd, ved nedkjøring til fabrikken, er et naturlig og praktisk punkt for merking og informasjon om grense elv/sjø. Punktet på denne siden vil være ca 100 meter lenger ned i vassdraget enn tidligere praktisert grense elv/sjø, men dette punktet er mer egnet for merking og informasjon.

Illustrasjon nedenfor; styrets innstilling på grense elv/sjø (rød linje):

Rød linje: Ny grense elv/sjø

Blå linje: Ny grense for 100-metersone

Oransje linje: Etablert/tidligere praksis for grense elv/sjø

Inntegning av de ulike sonene; 100-metersone og munningsfredningszone:

Kilder og bestemmelser

Veileder: Fastsette grense mellom elv og sjø

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/fiske/myndigheter/fastsette-grense-mellom-elv-og-sjo/>

Fiskeregler for laks og sjøaure i sjøen

<https://inte.statsforvalteren.no/more-og-romsdal/miljo-og-klima/fiskeforvaltning/fiske-ved-utlop-av-vassdrag/>

Forskrift om fiske utanfor vassdrag med anadrome laksefisk og nedsenking av garn i sjøen i Møre og Romsdal

<https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2023-05-09-689?q=nedsenking%20av%20garn%20m%C3%B8re%20og>

Forskrift om pliktig organisering og drift av vassdrag med anadrome laksefisk

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-06-25-761?q=pliktig%20organisering>

Forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-03-15-798>

Forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-03-15-797>

INNSPILL FRA GRUNNEIERE AV ELVEOSEN I TOÅA

Fastsetting av grense mellom elv og sjø

1. Innledning

Vi viser til Todalen Elveeigarlags (TEL) innsendte forslag om fastsetting av grense mellom elv og sjø i Toåa. Vi som grunneiere av elveosen ønsker med dette dokumentet å presentere vårt syn på saken.

Vi støtter formålet om å få en tydelig og formelt fastsatt grense. En slik avklaring vil gi større forutsigbarhet både for brukere av området og for myndighetenes praktiske håndtering av regelverket. Samtidig mener vi at den foreslåtte grensen fra TEL ikke er i samsvar med de faglige og rettslige kriteriene som gjelder for grensefastsetting, og at grensen bør settes lenger ned i vassdraget – ved marbakken / småbåthavna – i tråd med naturgrunnlaget, veileder fra Miljødirektoratet og historisk dokumentasjon.

2. Om uenighet i saken

TEL opplyser selv at grunneierne ikke er enige i styrets forslag. Vi ber om at kommunen registrerer dette tydelig i sin behandling og ikke legger til grunn at TELs forslag representerer en felles oppfatning.

3. Historisk bakgrunn og konsekvenser av tap av fiskerett

Kvendset-gårdene har hatt fiskerett i Toåa siden 1600-tallet, og har en felles fiskerett som strekker seg ned til småbåthavna ved marbakken. Dersom grensen trekkes betydelig høyere oppstrøms enn dette historiske og tinglyste utgangspunktet, vil grunneierne miste utøvelsen av den eksklusive fiskeretten i denne delen av elva.

Lakse- og innlandsfiskloven § 31 gir i slike tilfeller grunneiere rett til å kreve rettslig skjønn innen tre måneder, og et slikt skjønn kan omfatte spørsmål om erstatning dersom grensefastsettelsen innebærer et inngrep i etablerte rettigheter. Historiske og tinglyste rettigheter er derfor relevante i vurderingen av grenseplasseringen, ettersom slike rettigheter kan utløse skjønnsadgang etter § 31.

4. Naturfaglige og fysiske forhold

Toåa har et markant og tydelig elveløp helt ned mot marbakken. Ved fjære sjø kan elvefaret følges ut til dette punktet. Marbakken representerer et klart og naturlig skille der elvepreget opphører, og sjøområdet overtar slik veilederen beskriver som kriteriet for grensen mellom elv og sjø.

Deltaområdet er dokumentert som en naturtype som hører til elva. Toåas delta inngår i Todalsøra naturreservat, og er i Statsforvalterens forvaltningsplan beskrevet som en del av elvas nederste parti. Også sidevassdraget Ytteråa munner ut i deltaet; dette understreker at deltaområdet ikke er sjø, men et integrert elveområde.

Bildet viser at elveløpet i Toåa fortsetter helt ut til marbakken, og at skillet mellom deltaområde og sjø er tydelig.

Storfe beiter i området helt ned mot småbåthavna selv ved høy vannstand, noe som bekrefter det markerte elvepreget frem til marbakken.

Bildet viser hvor Ytterå renner inn deltaet.

5. Rettslig og faglig grunnlag for grenseplassing

Miljødirektoratets veileder for fastsetting av grense mellom elv og sjø angir:

- Hovedregel: Elva går så langt man kan følge elvefaret utover ved fjære sjø, til punktet der elva slutter å grave mot marbakken.
- I deltaområder bør grensen som hovedregel settes ved kanten av deltaet.
- Grensen skal være tydelig, etterprøvable og ikke trekkes langt opp i elvekanalen.

I Toåa peker naturfaglige forhold entydig på marbakken som dette skillet. Statsforvalteren har allerede definert deltaområdet som en del av elva gjennom vernevedtaket for Todalsøra naturreservat (2002). Det er faglig og praktisk ryddig at grensen for elv/sjø følger samme logikk og ikke innfører en ny definisjon.

TELs foreslåtte plassering er omtrent 400 meter oppstrøms marbakken. Etter vår vurdering er dette ikke i tråd med veilederen, da grensen i så fall legges langt oppe i elvekanalen og ikke ved elvas naturlige avslutning.

Grense for Todalsøran naturreservat går ved marbakken/småbåthavna.

6. Konsekvenser for fiskeforvaltning

En grense ved fabrikken vil skape et større, uregulert område nederst i elva. Dette vil innebære:

- fritt fiske i en sone der laks og sjørret typisk samler seg ved lav vannføring før oppvandring
- at reguleringer som i dag gjelder for elva (soneinndeling, kvoter, redskapsbegrensninger) ikke vil gjelde i denne delen av vassdraget
- at hensynet til anadrom fisk svekkes i et område der den er særlig sårbar

7. Hensyn til allemannsretten

En grense lagt ved marbakken vil gi minimale inngrep i allemannsretten til fiske i Todalsfjorden. I hovedsak vil kun den innerste delen ved småbåthavna bli påvirket, og det vil fortsatt være gode muligheter for fiske fra fjorden nedenfor dette punktet – i tråd med gjeldende regler for 100-meterssonen. Plasseringen er lett å se, enkel å merke og forståelig.

8. Vårt forslag til grense

Vi anbefaler at grensen mellom elv og sjø settes ved marbakken / småbåthavna, slik at grenselinjen samsvarer med Statsforvalterens definisjon av deltaområdet som en del av elva.

- følger Miljødirektoratets hovedregel
- følger naturgitte forhold
- samsvarer med historisk fiskerett
- ivaretar hensynet til anadrom fisk
- skaper en entydig og lett forståelig grense
- unngår dobbelt definisjon av elveos og delta

Rød strek = Grense elv/sjø

Blå strek = Grense for 100-metersone

9. Avslutning

Etter vårt syn er marbakken den eneste grenseplasseringen som er i tråd med både naturgrunnlaget, Miljødirektoratets veileder, vernevedtaket for Todalsøra naturreservat og den historiske fiskeretten i området.

Vi ber derfor kommunen fastsette grensen mellom elv og sjø ved marbakken/småbåthavna (rød strek på foto over).

Kilder:

Veileder: Fastsette grense mellom elv og sjø, Miljødirektoratet

Statsforvalteren i Møre og Romsdal sin forvaltningsplan for Todalsøra naturreservat.

Forskrift om Todalsøran naturreservat (2002)

Lakse- og innlandsfiskloven §31 – Tvist om grenser (Lovdata)

Vedlegg foto:

Bildene under er tatt ved fabrikkbygningen som ligger ved osen. Bildene viser att Toåa har et tydelig elveleie utover elveosen.

